

עין משפט נר מצוה

בז א ב מיי פירא מהל' רוצח ושמירת נפש הלכה ו סמג עשין עט טוש"ע ח"מ סימן מב סקיף ט:

בז ג מיי פ"ב מהלכות שבת הלכה ו וסמג לאוין מה טוש"ע א"ח

סימן שכת סקיף ו:

בז ד מיי פירא מהל' רוצח הלכה ו טור וש"ע ח"מ סימן מב סקיף ט וטוש"ע י"ד סי' קנז סקיף ה בהג"ה:

בבז ה מיי פ"ט מהל' עבודת כוכבים הל' יב סמג לאוין מז טוש"ע י"ד סימן קמט סקיף ג:

‏‏

לעזי רש"י

איגרא. א. חומץ.

‏‏

רבינו חננאל

היא. כיוצא בו לא יניח פיו על גבי הסילון המושך מן הנהרות ולא מן הבורות וישתה מפני סכנת עירקא (א) פ"י שלא יכלע עלוקה של מים שהיא סכנה דאמר ר' חנינא הובלע נימא של מים מותר לחמם לו חמין בשבת ומעשה באחד שבלע נימא של מים הותר לו ר' נחמיה לחמם לו חמין בשבת ואדהכי והכי כלומר עד שיחמם לו חמין יגמע חלא שמועיל לו. אמר רב אידי בר אבין מאן דבלע זיבורא לא חיי מיהו נישקויה רביעתא דחלא שמגז. פ"י חזק אפשר דחיי עד דמפקיד על ביתו: ת"ר לא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים כלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסכנה מאי סכנה שברירי: **בתנ"י** עיר שיש בה עבודת כוכבים והיו בה חנויות מעטורות כ"ר מעשה היה בבית שאן ואמרו חכמים המעטורות אסורות ושאין מעטורות

(א) ע"י בערוך ערך עירקא א'.

יב:

פרצופות פ"ה לע"ג דמנשק לעבודת כוכבים אינו חמור כמשתחוה מ"מ כיון דאיכא נמי איסורא דאורייתא במנשק שמעינן לה מהא דלעיל דאסור: **הבולע** נימא מותר להחם לו חמין. ואע"ג דבבכורות פ' (ב) אלו מומין (דף מד):

משמע שגם אחר ששמה העלוקה הוא יכול לחיות הרבה מ"מ מחללין עליו את השבת כיון שיש בה סכנה מידי דהוה אמכּה שעל גב היד וגב הרגל (לקמן דף כח.) דחשבינן כמכה של חלל לחלל את השבת אף על גב שפעמים מתפרא מאליו. בערוך גרס ערקא (ב) פ"י תולעת קטנה ומנזיה במי וכשנופלת על הצפר נמלית בו ומונצת הדם וכל זמן שמונצת היא נתמלאת מן הליחה שמונצת ומתנפחת עד שיהא כמו חבית קטנה וכשארס בולע בתוך המים מונצת ליחה שצמעיו ומתגדלת צמעיו (א) ונמצא כריסו כצב וס"ל עלקא כרוס זלות (תהלים יב) מתרגמינן כעלקא דמונצת דמהון דבני אינשי (ח):

לא ישתה אדם. פרש"י דל"ג מן הנהרות ולא מן האגמים דה"ה מן הכלים ופי' כן נקרקיש אנכתמא ור"י פירש אצרי כן נקרקיש אנכתמא ור"י פירש צהך דשצבירי מן הנהרות ומן האגמים כלילה ול"ג נקרקיש אנכתמא ולא גרסינן נמי אי איכא אינשי אצרינא צהדיה לימא ליה פלניא וכו' אבל יש שס צרייתא אצרת לעיל מהך דגריס כלילי רביעית וכלילי שבתות וגריס נקרקיש אנכתמא: **עיר שיש בה עבודת כוכבים.** פ"ה רגילות הוא להיות לכן שוק ויריד ציוס אידם ושאינם מעטורות היינו טעמא דמותרות משום דלא מטיא מינייהו הנאה לעבודת כוכבים ואי משום נושא ונותן ציוס אידם ה"מ לזבוי אי משום תקרובת אי משום דדרך לוקח להיות שמח ואילז ומודי אבל למוזנ מינייהו שרי דסתם מוכר עבז הוא הכא

משמע שחזר בו רש"י ממה שהיה מפרש לעיל (דף ג.) דלשאת ולתם היינו מקח וממכר ומיהו קשיא אי ציוס אידו מיירי שיהיה השוק ציוס איד היאך לוקחין מהם הא אמרינן לעיל (דף ו.) דאין לוקחין מהם דבר שאינו מתקיים ואילו בגמרא דהכא (דף יג.) אמרינן דבר ירמיה זצן חד פיתא ועלה דההוא עובדא אמרינן צירושלמי א"ל חד לחצריה ואת לא לקחת גלוסקין מימין לךך פירש רבינו מאיר דהכא מיירי ציריד שעשוי להניח בו מכס ושלא ציוס אידם מיירי ולכן

בשאינם מעטורות אין כאן איסור: **אלא** בוורד והדרם דקמתהני מריחא. הקשה ר"ת מ"ש מצת תיהא דאמרינן לקמן פ"ב (דף סו.) דשרי בשום דריחא לאו מילתא היא ותירך דשאיני וורד והדם דעיקרייהו לריחא קיימי והיו כמו קטורת דאף לאחר שנגשית מנזותו נהי שאין מועלין בו איסורא מיהא איכא ואפילו לא הוי עיקרייהו לריחא שמא יש לאסור דהא דאמרינן (פסחים דף כד:) כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן אלא כדרך הנחתן מכל מקום איסורא מיהא איכא * ושמא בעבודת כוכבים אפילו ללקות נמי לקי מידי דהוה אכלאי הכרם ללוקין עליהם אף שלא כדרך הנחתן משום דלא כתיבא צהו אכילה וצעבודת כוכבים נמי *לא כתיב צה אכילה צבוריייתא אלא בדצרי קבלה (תהלים קו) ויאכלו מזבחי מתים ואע"ג דכתיב (דברים לג) אשר חלב וצחימו יאכלו מכל מקום לא הוזכר אכילה אכל איסור רק בדצרי קבלה דאיתקש זבח למת ויאכלו מזבחי מתים כדאיתא פרק אין מעמידין (לקמן דף טו:) ואפילו אם תמנא לומר דמלקות ליכא איסורא מיהא איכא אבל צת תיהא אע"ג דציין נסך מיירי דכעין איסור עבודת כוכבים החמירו בו התם ליכא הנאה כי אדרבה חזק היין נכנס בחוטמו ומזיקו וטעם האוסר לאו משום הנאת הריח אלא משום דחשיב ליה כשתייה שהריח נכנס בגופו והוא חזק ביותר ואפילו את"ל דשתייה גסה מותרת באיסור הנאה הכא כיון דאם היה שותה היין עצמו לא היתה לו שתייה גסה יש לאסור הריח הדומה לממש אע"פ שאינו נהנה ונע' מוס' לקמן סו: ד"ה אצין]: **אבל מעוטורות בפיירות מותרות.** ולרבי יוחנן שאינן מעטורות מיהא מותרות וא"ת לקמן פרק אין מעמידין (דף לג.) דתני ישראל ההולך ליריד דמעות הנמצאים צידו בחורה אסורין דאימר עבודת כוכבים ציין ומסיק דאי גלימא וציין הכא הוה מוצין ליה כלומר ולא היה הולך שם באיסור משמע שאינו יכול לינך לשם כי אם באיסור ואמאי הוה לן א' (למימני) צההיא דחנויות שאינן מעטורות לדבר איסור ויש לומר דהתם מיירי בשכל חנויות העיר מעטורות לדבר איסור לרשז"ל צוורד והדם ולרבי יוחנן מיהא בפירות אי נמי הך צרייתא דלקמן מיירי ציריד שלוקחין מכס מכל מי שאינו רוזה להניח עטרה ואמאי כרבי נתן דבסמוך דאסר צין נהנה צין מהנה ואם תאמר לקמן בצרייתא (דף יג.) אמאי לא תלי דוצן מצעה"ב שאינו קצוע דשרי לכוילי עלמא למוזנן מינייה כל דבר אף פיתא וסנדל דממשמע לקמן שצמעתיין ויש לומר דהתם בצרייתא מיירי צישראל תגר דלעולם שקלי מיכסא או מן הלוקח או מן המוכר:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

פרלופוס ל"ג הא תנא מעיין דאיכא סכנת אמא וקא אסר: **משום דצעי למיתני כיוצא בו לא יניח פיו על גבי סילון.** דגבי מעיין תנא שמייה ולא תנא הנחת פה הלכך לא שיך למיתני כיוצא בו גציה אצל צפרלופות תנא הנחת פה ושיך למיתני גציהו כיוצא בו דאסור

נמי הנחת פה דאילו לשחות ולשחות צידו ליכא סכנתא דצדיק להו צדיה: **צידו אחת.** ממחר חורק צפיו ואינו בודק אצל צשמי ידיו יכול לעכבו צידו ויעיין: **נימא.** היא עלוקה: **להחם** לו. מים חמים לשחות בשבת דסכנת נפשות היא כדקמני צצרייתא דמו צראשו: **אדסי וסי.** בתוך זמן שמחממין לו המים שקוהו חומץ שלא ימחר למות: **זיבורא.** לירעה: **חלא שמגז.** חומץ חזק איגר"ל בלע"ז: **שצירי.** שד הממונה על מכת סנוירים. לא גרס הכא לא מן הנהרות ומן האגמים דה"ה נמי מן הכלים: **ויסרייה.** יקלצו משנתו ולימא ליה צחינא מיא: **נקרקש צנכתמא.** יקשקש צכיסוי החצבא על החצבז דלידמי כגצרא צהדיה: **איודער משצבירי שצבירי צירי רירי ירי רי צכסי חוירי.** לחש הוא ומתמעט והולך משס השד כאשר הוא שומע מיעוט מיצות אות אחר אות עד רי וכן הוא הלחש להצביריו משס. סנוירים תרגומו **שצבירי** (צראשית יט): **בתנ"י** **עיר שיש בה עבודת כוכבים.** ודרך העובדי כוכבים להיות להם יום שוק ויריד ציוס אידם: **והיו צה חנויות מעוטרות.** וסימן הוא להם שאותן חנויות של עבודת כוכבים הם ליטול מהם מכס: **מעטורות אסורות.** מפרש בגמ': **שאין מעוטרות מותרות.** דבאותן שאין מעטורות לא שקלי מינייהו מכסא לעבודת כוכבים ולא מטיא לעבודת כוכבים הנאה מינייהו. ואי משום דנושא ונותן ציוס אידם ה"מ לזבוי להו דלמא מוצנן ליה צהמה ואילז ומקריצי לה לעבודת כוכבים אי נמי דרך לוקח להיות שמח ואילז

ומודי אבל למוזנ מינייהו דבר המתקיים שרי דסתם מוכר עבז הוא: **גב' צוורד והדם.** של תקרובת עבודת כוכבים והוא סימן להם שחנויות הללו של עבודת כוכבים הן: **דקא משהני מריחא.** וורד והדם דרך לשטתן לפני עבודת כוכבים ואסורין משום תקרובת עבודת כוכבים: **אצל צפירות.** מותרין ליקח מהן ואף על גב דמטיא הנאה לעבודת כוכבים בהנך וציני לית לן צה דמפרש [וג.] (א) צמהנה מותר:

מהנה

דשרי הקשה ר"ת מ"ש מצת תיהא דאמרינן לקמן פ"ב (דף סו.) דשרי בשום דריחא לאו מילתא היא ותירך דשאיני וורד והדם דעיקרייהו לריחא קיימי והיו כמו קטורת דאף לאחר שנגשית מנזותו נהי שאין מועלין בו איסורא מיהא איכא ואפילו לא הוי עיקרייהו לריחא שמא יש לאסור דהא דאמרינן (פסחים דף כד:) כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן אלא כדרך הנחתן מכל מקום איסורא מיהא איכא * ושמא בעבודת כוכבים אפילו ללקות נמי לקי מידי דהוה אכלאי הכרם ללוקין עליהם אף שלא כדרך הנחתן משום דלא כתיבא צהו אכילה וצעבודת כוכבים נמי *לא כתיב צה אכילה צבוריייתא אלא בדצרי קבלה (תהלים קו) ויאכלו מזבחי מתים ואע"ג דכתיב (דברים לג) אשר חלב וצחימו יאכלו מכל מקום לא הוזכר אכילה אכל איסור רק בדצרי קבלה דאיתקש זבח למת ויאכלו מזבחי מתים כדאיתא פרק אין מעמידין (לקמן דף טו:) ואפילו אם תמנא לומר דמלקות ליכא איסורא מיהא איכא אבל צת תיהא אע"ג דציין נסך מיירי דכעין איסור עבודת כוכבים החמירו בו התם ליכא הנאה כי אדרבה חזק היין נכנס בחוטמו ומזיקו וטעם האוסר לאו משום הנאת הריח אלא משום דחשיב ליה כשתייה שהריח נכנס בגופו והוא חזק ביותר ואפילו את"ל דשתייה גסה מותרת באיסור הנאה הכא כיון דאם היה שותה היין עצמו לא היתה לו שתייה גסה יש לאסור הריח הדומה לממש אע"פ שאינו נהנה ונע' מוס' לקמן סו: ד"ה אצין]: **אבל מעוטורות בפיירות מותרות.** ולרבי יוחנן שאינן מעטורות מיהא מותרות וא"ת לקמן פרק אין מעמידין (דף לג.) דתני ישראל ההולך ליריד דמעות הנמצאים צידו בחורה אסורין דאימר עבודת כוכבים ציין ומסיק דאי גלימא וציין הכא הוה מוצין ליה כלומר ולא היה הולך שם באיסור משמע שאינו יכול לינך לשם כי אם באיסור ואמאי הוה לן א' (למימני) צההיא דחנויות שאינן מעטורות לדבר איסור ויש לומר דהתם מיירי בשכל חנויות העיר מעטורות לדבר איסור לרשז"ל צוורד והדם ולרבי יוחנן מיהא בפירות אי נמי הך צרייתא דלקמן מיירי ציריד שלוקחין מכס מכל מי שאינו רוזה להניח עטרה ואמאי כרבי נתן דבסמוך דאסר צין נהנה צין מהנה ואם תאמר לקמן בצרייתא (דף יג.) אמאי לא תלי דוצן מצעה"ב שאינו קצוע דשרי לכוילי עלמא למוזנן מינייה כל דבר אף פיתא וסנדל דממשמע לקמן שצמעתיין ויש לומר דהתם בצרייתא מיירי צישראל תגר דלעולם שקלי מיכסא או מן הלוקח או מן המוכר:

אצל

מסורת הש"ס

(א) [צראש"ה הני מנינא], (ב) [גיטין ע.] (ג) פסחים קיב. ט"ש, (ד) [ז"ל למתלין],

‏‏

תורה אור השלם

1. ולא ידבק בידך מאומה מן החךם למען ישוב יי מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך וידברך באשר נשבע לאבותיך: דברים יג יח

‏‏

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא וכו' ושמא בעבודת כוכבים אצילו ללקות עיין לקמן דף מג ע"ב מוס' ד"ה אמרו לו דף מח ע"ב מוס' ד"ה לא: **בא"ד** לא כתיב בה אכילה באורייתא. לא וסימי להבין דהניח את הס האיסור נכתב בחורה ולשון אכילה לא מוכר רק דצבירי קבלה אצל האמת הא דלאורייתא לא כתיב האיסור כלל רק בקרא דצבירי קבלה ויאלצו וצמי מוס' ובהואו קרא הא כתיב אכילה א"כ לא מוכר שום איסור רק בלשון אכילה וי"ע. גם קשה אמאי לא אמר בפשטות כיון דאיתקש לצמי מוס' לגמרי איתקש וצמת אף שלא דרכו אסור דצמת לא כתיב אכילה ואי דלא איתקש רק למה דמכר בפסוק הא נלד זה גם דרך הנלומו לא הוי דלאורייתא דהא בקרא לא מוכר האיתקש רק לענין אכילה ועיין מוס' צ"ק דף עא ע"ב:

‏‏

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אצל וכו' דמהנה מותר: (ב) תוס' ד"ה בצולע וכו' פרק מומין אלו משמע: (ג) בא"ד ערקא ופי' תולעת ארובה ומזיה צמים וכו' ומונצת את הדם וכו' עד שתהא כמו פתית: (ד) בא"ד ונמצא כריסו צבה. י"ב דמדמשקין עלה צפרק מומין אלו בגמרא כריסו צבה ומישיק לי משום סכנת עולא אהא קיימא דתניא מעשה בלחד שציקש להשחין מים ולא השחין ונמצאת כריסו צבה ומקשין עלה מפני מה אמרו שזה שצריסו צבה מפני שלא השחין שמא ערקא בלע וצבתה צטט ופרכין שהיה שחן של אותו האדם שותת והבולע ערקא כל לתולותית שצמעי מונצת הערקא מכאן ידעינן שמפני שציקש להשחין ולא השחין נמצאת כריסו צבה: (ה) בא"ד דניי אינשי עב"ל הס"ד:

‏‏

מוסף רש"י

דחלא שמגז. חומץ חזק (גיטין ו.) דמפקיד אבייתיה. לזוזה על נכסיו (טו.) בבכסי חיוורי. ממונה על כסות של חרם (רשב"ם פסחים ק"ב.)

מסורת הש"ס

א) (לעיל יא. ב.) צ) (נתיקא.א. עירובין מז. א.) ג) [שמחות פי"ד הכ"ה ע"ש, ד.) יומא סו. שקלים פי"ח ה"ד בסורות נה. א.) ה.) ג"ל א"כ. להס סמריא. א.) ו) ומשיל רש"ש. א.) ו) ע"ע מוס' שנת פג. ד"ה אסור לבטוח. ח.) [פרשת אמור סימן קנא. ט.) ג"ל בהמה.]

תורה אור השלם

1. וְאָמַר יי' אֵל יִהְיֶהשֶׁ אֵל תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי מִתָּר שָׁנָה הָיְתָה אֲנִי בְּתוֹךְ בָּלֵם וְחָלָלִים לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת חֲסִידֵיהֶם תַּעֲקֹר וְאֵת מִרְכַּבְתֵּיהֶם תַּשְׁרֹף בְּאֵשׁ:

יהושע ע"א י

גליון הש"ס

הו'ס' ד"ה אבל ובי' ומאי פירבא. לא ידעמי מאי קשיא הא ר"ל הוא דלמר הכי דמהנה מותר אכל ר"י אמר מהנה לב"ש והכי ק"ל אי' מאי דוחקא לומר דפרכי' הש"ס הוא לפי ההלכה:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מהנה ובי' יהיז ליה לבעל החנות המעות: ב.) ד"ה שהוא כמגיל ובי' ומסתיין אותו להצילו מן העוררין: ג.) ד"ה וא"ר יוחנן ובי' ומתאירי בה ר' יוחנן: ד.) תוס' ד"ה מעות ובי' בחזרה אסור אפילו לשא. כ"ז פי ו'אכ"ל דהמעות עמלן אסורים משום קנס: ה.) בא"ד אלא בנמלא סס. כ"ז פי' שלא ה"ק להס אלא שנמלא להס אף קודם היכר כגון שדר סס:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תורה"ל ללמוד תורה כי אכל בשאלמות דר' אשא. כ"ז עי"ש פי' אמור דף ג' ע"א ג"ה גרס ובי' ובשאלת שלום את קורא דף ג' ע"א ודריק היטב:

מוסף רש"י

המגשר פרסותיה. משר וחוקר פסוק שני רגילה (לעיל יא.) מן הארכובבה ולמטה. אכל מן הארסות ולמעלה טריפס (שס.) ליריד. יומא דקואק (שס.) א.) שוק הקבצט לזי' חס של עובדי כוכבים (שדובין ח.) ולוקחין מהם בהמה עבדים ושפחות. מפני שמכניסין לקדושה (שס.) בתים ושדות וכרמים. מפני שממטען, אי נמי משום יסוב ארץ ישראל (שס.) ומעלה. השטר. בערכאות שלהן. לפני ישייתן לחמוס ואע"פ שהוא תשועה לזן ואיכא למחש' דלמא חלי ומדוי אפילו הכי שרי (שס.) שורא כמצייל מידם. שלא יחזור העב"ס ויערער על המכירה (שס.) או: לקיימן בחימתמן, דיזין דהשקא הוא דמשקח להו וליומא אחריי לא, שרי (שס.) א.) מוקדישין, שוס דגא, שסמס הקדש לבדק הניח ואין להן תקנה (יומא טו.) ואין מחרימין. קסבר סמס חרמין לבדק הניח ופלוגתא היא במסכת ערכין (שס.) דמרס היו קדש הקדש, דכתיב כל מרס קדש קדשים וגו' (בבורות ג.). תיעקר. דלא לזי' כתי לזי' תקלה (שס.) דלין לנו עה להקריב וארץ לשויה עד שיזום ואזי ציה לזי' תקלה דגיה ועבודה או שחטו בזה מלא (שס.).

מהנה לא כ"ש. והא מהנה הוא שהמנויין שבתוכן סוחרי מעות של כומרים הן א) אי נמי הוא יהיז ליה לבעל א) המעות מסחורתו שעושה שם ומטיא להו הגאה אכל שאינ מעטורות לאו דכומרים הן: **נהנה.** מן הריח של עשבים או של **שמים:** **מהנה.** נותן מכס:

מן הארכובה ולמעט. אכל עיקור שמתרץ צו אסור לעשות כן צידים צבהמה ואע"פ שהיא אסורה צהגאה: **וכותב.** שטרות: **ומעלה צערכאות שלהן.** מקום גדוליהן ושופטיהן ומעלה שטרותיו לפניהם לחמוס ואף על פי שכצוד ומפארת היא להס ואיכא למימר דאזיל ומודה: **שהוא כמגיל מידם.** שמתוך כך יהיו לו עדים ומסיעיין ו) להגיל מן העוררין: **ציוס הפרס.** שדה שנחרש צה קצר וחשו חכמים עד מלאה אמות דלדלה מתרשה אה כתימי העממות ושמא יעבור על עמס כשעורה ויסיטנו: **לזיון.** לחוזה לארץ וארץ העמים מטמא מדרבצן כצית הפרס: **ואמר כצי יוחנן הלכה כרצי יוסי.** ומדאיירי ו) ר' יוחנן ש"מ שמיעא ליה לר' יוחנן הך מתני' ולוקחין מהן צהמה פליגא אדרכי נתן: **דשקלי מיניה מיכסא.** סוף הלווקח ונמלא מהנה: **ואס סוסיסם העקר.** ציהושע כתיב. אלמלא מותר לדמות צק: **ואין מחרימין.** קסבר סמס חרמים לצדק הצית דפלוגתא היא [צערכין] (דף כח.): **וכיון דהשקא ליכא צית המקדש אחי צבו לזי' תקלה דמתהני מהקדש ומעילה):** נועל

הקברות סלקא דעתך טומאה דאורייתא היא אלא אלא א)בית הפרס דרבנן ו'ומטמא ללמוד תורה ולישא אשה א"ר יהודה אימתי בזמן שאין מוצא ללמוד אבל בזמן שמוצא ללמוד אינו מטמא רבי יוסי ואמר י'אפילו בזמן שמוצא ללמוד יטמא לפי שאין אדם זוכה ללמוד מכל א"ר יוסי מעשה ביוסף הכהן שהלך אחר רבו לצידן ללמוד תורה ואמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי אלמא פליגי אמר לך רבי יוחנן לעולם לא פליגי ולא קשיא ב'כאן בלוקח מן התגר דשקלי מיכסא מיניה כאן בלוקח מבעל הבית דלא שקלי מיכסא מיניה אמר מר בהמה תיעקר והא איכא צער בעלי חיים אמר אביי אמר רחמנא י'את סוסיסם תעקר אמר מר ואזוזיה עיקור מגשר פרסותיה מן הארכובה ולמטה ורמינהו ^{ז)}אין מקדישין ואין מחרימין ואין מעריכין בזה"ז ואם הקדיש והחרים והערירך בהמה תיעקר פירות כסות וכלים ירקבו

דהלך ודאי דמי עבודת כוכבים צידו דאי גלימא צזין הכא הוה מוצין ליה אכל הכא לא מיירי ^{ה)} אלא בנמלא שם וקנס דקנסינן ליה משום דנשא ונתן ציוס איד עבודת כוכבים ולהכי אין לאסור המעות אלא לדזידיה דעצד אסורא ואפילו לרצי יוחנן דלמר נשא ונתן אסור מיהו ינשא וליתן עמו שרי ולא חיישינן שמא ישא ויתן צאותן המעות דכזלי האי לא קנסו: **מגשר** פרסותיה מן הארכובה ואמטה. פירש הקוגטרם דעיקור של טרפה אסור ולא נהירא כדפרישית לעיל (דף יא. ד"ה עיקור) גבי עוקרין על המלכים אלא ה"ק דיו בכך ויכול להיות שמתרת צהגאה ואע"ג דמעות ופירות וכל אינך אסורין צהגאה מ"מ גבי צהמה יכול להיות דסגי צקנסא דעיקור:

ללמוד תורה וא"ישא אשה. פירוש דעמו לחזור לא"י דליון אין דעמו לחזור אמר צכמות פ"צ (דף קא.) אחיו של זה נשא (אשה [עבודת כוכבים] ומת צרוך המקום שהרגו זהו ירד אחריו לחוזה לארץ ודוקא צהנך מלות שהן חשוצות ללמוד תורה שגדול תלמוד תורה שמציא לזי' מעשה ואשה נמי דכתיב (ישעיה מה) לא תהו צראה אכל לשאר מלות לא והכי משמע פ"ד דמגילה (דף סו.) אכל א) צשאלמות דרב אחא י) מפורש הנה דקילו וכ"ש לשאר מלות שהס חשוצות: **אמר אביי אמר קרא את סוסיסם תעקר.** הקשה הר"ר אלחנן (וא"ת) למ"ד (שנת קכח.): **זער בעלי חיים דאורייתא מאי רחיה מייתי מיהושע דלמא שאני התס דעל פי הדצור הוה אכל הכא צקנס דרבנן אין כח ציד חכמים לעקור דצר מן המורה וי"ל דודאי שיש כח צידס לעקור היכא דנראה טעס קנא לעקור דדמוכה פרק האשה רצה (יצמות דף פט.):** גבי משיאין האשה על פי עד אחד (נתי' מוס' צ"מ לג: ד"ה מדברי ותוס') לעיל יא. ד"ה עוקרין: **אין מקדישין בזמן הזה.** וטעמא משום דלא ליזי לזי' תקלה ומתאי טעמא צטלי מעשר צהמה צזמן הזה דכתיפת פ"צ דצכורות (דף נג. וסס) והקשה ר"ת מהא דלמרינן פרק צמה ^{ז)} (אשה) (שנת דף נד: וסס) תריסר אלפי עיגלי הוה מעשר ר"א צן עזריה מעדירו כל שמת ור"א לאחר חורבן הוה כשצא לכלל מלות דהא צן י"ח שנה צלצד היה כשמינוהו נשיא ומינוהו תחת ר"ג ולכל הפחות ר"ג היה נשיא שמי שנים קודם לר"א מדקאמר אשתקד צרה לעריה ורבן יוחנן צן זכאי שהיה נשיא קודם ר"ג משכה נשיאותו עד לאחר חורבן דכתנן (ר"ה דף נט.): משחצב צית המקדש התקין רבן יוחנן צן זכאי א"כ לא היה יכול ר"א להיות צר מזהו עד לאחר חורבן וצריך לומר כי אפוטורפוס היה לו שהיה מעשר לצדק הצית ויפה כוון דלמ"ד סמס חרמין לכהניס איכא למיחש לתקלה שיכול ליתנו לכהניס מיד דלמרינן צערכין (דף נט.) אמר עולא אי הווא התס הווא יציגנא כולהו לכהניס: **ואם הקדיש והחרים והערירך בהמה תיעקר.** תימה דלמרינן צערכין סוף פרק המקדש שדהו (דף נט. וסס) ההוא גצרא דלחרימיניהו לנכסיה אחא לקמיה דרב יהודה אמר ליה שקול ד' זוזי ושדי צנהרא ולשחירו לך אלמלא אית להו תקנה ופירש ר"ת דשאני התס דמקרקעי היא שהן קיימות לעולם ואין יכולין לנלותס אי לא עבוד צבו רצנן תקנה אחי לזי' תקלה לעולם ויכול להיות שאף למטלטלין עלתה התקנה לפי שהוקדשו ציחד עם הקרקעות [ועיין תוספות יומא דף סו. ד"ה פירות ותוספות ערכין דף נט. ד"ה שקול ותוספות צכורות דף נג. ד"ה ואין]:

לפני איריהן פרק ראשון עבודה זרה

יג. אבב" מהנה שרי. וא"ת לקמן פרק כל הללמים (דף מז:) גבי מי

שהיה כותלו סמוך לעבודת כוכבים ונפל אסור לבטוח ופריך והא קא צזיק רוחא לעבודת כוכבים * ומאי פירכא הא אמרינן הכא דמהנה מותר וי"ל דהתס איכא הגאה יתירא וגראה כותוס מקום לעבודת כוכבים ור"ת פירש דודאי

כל מהנה אסור לצד מהכא מפני שיש צאותה הגאה צזיון לעבודת כוכבים שפורע המכס לפי שאינו מחשיצ העבודת כוכבים כל כך שזיס העטרה צראשו ^{א)}: **ק"ו** צהנה אסור מהנה לא ב"ש. כמצ צצינו צרוך דאותו יריד שהכומרים של עבודת כוכבים לוקמים צו מכס מן המכר מיד אס אותו מכס הוה לצנין עבודת כוכבים והעוצד כוכבים מפרש קח צכסוס כך וכך ועוד פשוט לצנין עבודת כוכבים אסור דמהנה אסור כר' יוחנן ואף אס לא הזכיר לו לצנין עבודת כוכבים אלא אחר שפירש לו הסכוס אמר לו ועוד פשוט נראה דאסור כי מה שלא הזכיר לצנין עבודת כוכבים מפני ישראל הוא מניח ומ"מ אס לא היה מפני הצנין היה נותן לו צכסוס הראשון ונמלא הפשוט יואל מכיס הישראל לצנין עבודת כוכבים והר"ר משה מקו"י כמצ צספרו כי אס אמר סתמא ועוד פשוט יכול להיות דמותר דשמא יתננו לעניי עוצדי כוכבים:

יציא נמצא נהנה. פ"ה יצית העטרה צראשו ונמלא נהנה מן הריח ואע"פ שמניחין לו את המכס ויהנה אינו נקרא נהנה מעבודת כוכבים כיון שהמעות שלו: **מפירות וכלי מחבתות ויריכם צים המלה.** לכאורה משמע דהני מעות אינס אסורים אלא מטעס קנס דומיא דפירות ושאר דצרים אכל אינס אסורים מטעס חשש דמי עבודת כוכבים ותימה דלקמן (דף לג.) גבי ישראל ההולך ליריד משמע דמעות הנמלאות צידו אינס אסורין מטעס קנסא דמשא ומתן אלא מטעס דלמרי' עבודת כוכבים צזין כך הקשה הר"ר אלחנן ומירך ר"י דהתס ה"ק ^{ו)} צחורה אסור אפי' לישא וליתן עמו משום חשש דמי עבודת כוכבים כיון

שהוא מצייל מידם ואם היה כהן מטמא בחוצה לארץ לזון ולערער עמחן ומטמא נמי בבית הפרס דרבנן ומטמא ללמוד תורה ולישא אשה א"ר יהודה אימתי בזמן שאינו מוצא ללמוד תורה בארץ ישראל בטוהרה אבל בזמן שמוצא לא יטמא רבי יוסי ואמר אף בזמן שמוצא ללמוד תורה בארץ יצא ויטמא לפי שלא מן הכל אדם זוכה ללמוד ומעשה ביוסף הכהן שיצא אחר רבו לצידן. ואמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי. קתני מיהת הולכין ליריד של עובדי כוכבים ולוקחין מהן בהמה עבדים ושפחות בתים שדות וכרמים וכותב ומעלה בערכאותיהן מפני שורא כמצייל מידם ואם

היה כהן מטמא בחוצה לארץ לזון ולערער עמחן ומטמא נמי בבית הפרס דרבנן ומטמא ללמוד תורה ולישא אשה א"ר יהודה אימתי בזמן שאינו מוצא ללמוד תורה בארץ ישראל בטוהרה אבל בזמן שמוצא לא יטמא רבי יוסי ואמר אף בזמן שמוצא ללמוד תורה בארץ יצא ויטמא לפי שלא מן הכל אדם זוכה ללמוד ומעשה ביוסף הכהן שיצא אחר רבו לצידן. ואמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי. קתני מיהת הולכין ליריד של עובדי כוכבים ולוקחין מהן בהמה וכו' אלמא פליגי ופריך רבי יוחנן לעולם לא פליגי והא דרבי נתן בלוקח מן התגר דשקלי מיניה מכסא מהני לעבודת כוכבים: והא דקתני א) דליתו ומקשי' אהא דתיציא בהמה תעקר והא איכא צערי בעלי הארכובה

חיים ופרכי' שאני הכא דרחמנא [אמר] (דכתיב) את סוסיסם תעקר. אזוזיה עיקור מגשר פרסותיה מן הארכובה

א) נראה דחסר כאן וי"ל והא דקמי דלוקחין מהן צהמה בלוקח מנצח"צ דלא שקלי מיהת מכסא דלמא מהני לעבודת כוכבים.

ג א ב ג ד מיי פ"ט מהל' עבודת כוכבים הלכה יב יג יד (טו) סגג לאזין מה טור וש"ע י"ד סימן קמט סעיף ג ונכנד אלפס הלכות טומאה דף סה.]:

ג א ב ג ד ח מיי פ"ג מהל' אכל הלכה יד סגג לאזין רלג טוש"ע י"ד סימן קמט סעיף א ונכנד אלפס סס:]

גב ט מיי פ"ט מהל' עבודת כוכבים הל' יד סגג לאזין מה טוש"ע י"ד סימן קמט סעיף ג:

גג י מיי פ"ח מהלכות ערכין הלכה ח סגג עשין קלז:

רבינו הגנאל

מוהרת: [גמ'] ורבי יוחנן אמר מעטורות בורדר ובהדס אסורות קל וחומר אמ הן מעטורות בפירות. דזה הגנהה מן הריח אסור ההנהה לעבודת כוכבים שקונה מן הפירות לא כל שכן שאסור. ואומרים רבי נתן אומר יום שעבודת כוכבים מנחת בו המכס מכריזין ואומרים כל מי שיטול עטרה ויניחה בראשו ובראש חמורו יניחו לו המכס יהודי הנמצא שם מה יעשה יניח נמצא נהנה המכס לא יניח אלא יתן המכס נמצא מהנה לעבודת כוכבים מיכן אמרו הנושא והנותן ביריד על עבודת כוכבים אמ קנה בהמה תיעקר פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכלי מחבתות וירליכס לים המלה איהוה הוא עיקור מגשר פרסותיה מן הארכובה ולמטה קתני מיהת יניח נמצא מהנה. קשיא לרש לקיש דאמר מעטורות בורדר ובהדס בלבד הוא דאסורין שנהנה מהן אבל מעטורות בפירות אע"ג שמתנה מותר ופריך רב שישא בריה דרב אידי קסבר ריש לקיש פליגי רבנן עליה דרבי נתן והוא דאמר כרבנן. ומקשי' מכלל דר' יוחנן סבר רבנן לא פליגי על ר' נתן והתניא הולכין ליריד של עובדי כוכבים ולוקחין מהן בהמה עבדים ושפחות בתים שדות וכרמים וכותב ומעלה בערכאותיהן מפני שורא כמצייל מידם ואם היה כהן מטמא בחוצה לארץ לזון ולערער עמחן ומטמא נמי בבית הפרס דרבנן ומטמא ללמוד תורה ולישא אשה א"ר יהודה אימתי בזמן שאינו מוצא ללמוד תורה בארץ ישראל בטוהרה אבל בזמן שמוצא לא יטמא רבי יוסי ואמר אף בזמן שמוצא ללמוד תורה בארץ יצא ויטמא לפי שלא מן הכל אדם זוכה ללמוד ומעשה ביוסף הכהן שיצא אחר רבו לצידן. ואמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי. קתני מיהת הולכין ליריד של עובדי כוכבים ולוקחין מהן בהמה וכו' אלמא פליגי ופריך רבי יוחנן לעולם לא פליגי והא דרבי נתן בלוקח מן התגר דשקלי מיניה מכסא מהני לעבודת כוכבים: והא דקתני א) דליתו ומקשי' אהא דתיציא בהמה תעקר והא איכא צערי בעלי הארכובה

עין משפט נר מצוה

גד א מיי פ"ח מהלכות ערכין הלכה ח סמג

עשין קלב:

גה ב מיי פ"ח מהלכות אסורי מנזח הלכה ז סמג לאחין שטו:

גו ג מיי פ"ח מה' הלכה ט ופי"ט

מהלכות עדות כוכבים הלכה יז סמג עשין קלב ולאחין מה טור ש"ע י"ד סימן קטט ספי"ג:

גז ד מיי פ"ד מה' רוצח הלכה יז סמג עשין קלב ופ"ח מהלכות עדות כוכבים הלכה א

סמג לאחין קסג טור ש"ע י"ד סי' קסג ספי"א וטו"ע מה טו"ע י"ד סימן קס"ח ספי"א:

גח ה מיי פ"ט מהלכות עדות כוכבים הלכה יד:

גכ ו ז ח מיי פ"ט מהלכות עדות כוכבים הלכה יז:

גכ ו ז ח מיי פ"ט מהלכות עדות כוכבים הלכה יז סמג לאחין מה טו"ע י"ד סימן קס"ח ספי"א:

רבינו חננאל

רלב"ט. איז דעיקר בנישור הוא ורמיניהו אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין בזמן הזה ואם הקדיש והעריך או החריס בהמה תיעקר ואיזהו עיקרו נועל דלת בפניה והיא מתה מאליה. פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכל מתכות וכלים לים המלח. ופרקי אבוי לעולם העיקור בנישור הוא אבל קדישים שאני מפני מה אינו מנשר פסולתיה משום בזיון קדישים אלא נועל דלת בפניה. ואמרי' נבטחיה ונקבריה ודחי' חיישין דילמא אכיל ליה ואתי לידו תקלה. ונשויה גיטסרא פי' גיטסרא חותכה לשנים חציה נופלת לכאן וחציה נופלת לכאן כלומר שיתחבבה לשנים ונעשית נבילה ואינו בא לידו תקלה. ודחי אבוי אסור לעשות כן בקדישים וכו"ב ונתנצחם את מובחותם ויתנוח זה הריסח שפסולין אבוי אילך ואילך וכו"ב לא תעשון כן לה' אלהיכם כלומר כל דבר שהוא לה' לא תעשה בו כעין הריסח. רבא אמר מפני מה אינו מנשר בקדישים מפני שהוא כמטיל מום בקדש. בעל מום דאע"ג דלא חזי להקרבא לדמי מיהא חזי לאפוקי האי דאקדיש דלא חזי לגופיה ולא דרמיה. אמר ליה ר' יונה לה' אילנא קתני בהמה תעקר עבד עובר כוכבים מאי אמר ליה מאי קמיבעיא לך ותתני העוברי כוכבים והרועי בהמה דקה לא מעלין אותם מן הבזר ולא מורדין מכלל שאפילו עבד עובר כוכבים אם קנאו ביריד אינו חייב לאבדו בידים:
הא דרמיא לוקחין מהן בהמה עברים ושפחות אסקה רב אשי משום מעוטיניהו הוא דשרי ולא שנא עבד עובר כוכבים ולא שנא עבד ישראלי. (א' ביום איזו ר' ירמיה זבן פיתא ואמרי לה ביתא ותרווייהו מבעל הבית זבני ולא שקלי מיניהו מיכסא וכל זבן אמר חבראי מתגר זבן

לפיכך אמר ליה כל חד לחבריה יתמא עבד רבך הכי שקנה מתגר כאשר קנית אתה:
אמר ר' אבא בריה דר' חייא אילמלא היה ר' יוחנן האידנא דשקלי מיכסא אפילו מבעלי בתים הוה אסיר.
הא כי ר' יעקב ור' ירמיה חזכי זבני ופרקי מבעל הבית שאנו קבוע זבון דלא שקלי מיניהו מידי:
מתני' אלו דברים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים:
גמ' ר' יוחנן בריה דר' חייא אילמלא היה ר' יוחנן בריה דר' חייא אבא אבא אבא בריה דרבי חייא בר אבא לא שנו אלא בלוקח מן התגר דשקלי מיכסא מיניה אבל בלוקח מבעה"ב דלא שקלי מיניה מיכסא מותר א"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא אילמלא היה ר' יוחנן הא זימנא באתרא דקא שקלי מיכסא אפי' מבעה"ב הוה אסר אלא איגהו היכי זבון מבעה"ב שאינו קבוע זבון:
מתני' יאלו דברים אסורים למכור לעובד כוכבים אצטרובלין ובנות שוח ופטוסרות ולבונה ותרנגול הלבן רבי יהודה אומר ימותר למכור לו תרנגול לבן בין התרנגולין ובזמן שהוא בפני עצמו קוטע את אצבעו ומוכרו לו לפי שאין מקריבים חסר לעבודת כוכבים חישאר כל הדברים סתמן מותר ופירושן אסור ר"מ אומר אף דקל טב וחצב ^(א)‏ (ונקלב) אסור למכור לעובדי כוכבים:
גמ' לה:
מוכר לו סרנגול לנן צין סרנגולין. לקח עובד כוכבים מישראל תרנגולים הרבה מותר למכור ציניהם תרנגול לנן דכיון דשקיל מיניה אחריני לאו לעבודת כוכבים קא צעי להו:
סתמן ופירושן מפרש בגמרא [י"ד:] **דקל עז חנצ ונקלב**. מפרש בגמ' [שס:] **גמ'** תורניתא

לפיכך אמר ליה כל חד לחבריה יתמא עבד רבך הכי שקנה מתגר כאשר קנית אתה:
אמר ר' אבא בריה דר' חייא אילמלא היה ר' יוחנן האידנא דשקלי מיכסא אפילו מבעלי בתים הוה אסיר.
הא כי ר' יעקב ור' ירמיה חזכי זבני ופרקי מבעל הבית שאנו קבוע זבון דלא שקלי מיניהו מידי:
מתני' אלו דברים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים:
גמ' ר' יוחנן בריה דר' חייא אילמלא היה ר' יוחנן בריה דר' חייא אבא אבא אבא בריה דרבי חייא בר אבא לא שנו אלא בלוקח מן התגר דשקלי מיכסא מיניה אבל בלוקח מבעה"ב דלא שקלי מיניה מיכסא מותר א"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא אילמלא היה ר' יוחנן הא זימנא באתרא דקא שקלי מיכסא אפי' מבעה"ב הוה אסר אלא איגהו היכי זבון מבעה"ב שאינו קבוע זבון:
מתני' יאלו דברים אסורים למכור לעובד כוכבים אצטרובלין ובנות שוח ופטוסרות ולבונה ותרנגול הלבן רבי יהודה אומר ימותר למכור לו תרנגול לבן בין התרנגולין ובזמן שהוא בפני עצמו קוטע את אצבעו ומוכרו לו לפי שאין מקריבים חסר לעבודת כוכבים חישאר כל הדברים סתמן מותר ופירושן אסור ר"מ אומר אף דקל טב וחצב ^(א)‏ (ונקלב) אסור למכור לעובדי כוכבים:
גמ' לה:
מוכר לו סרנגול לנן צין סרנגולין. לקח עובד כוכבים מישראל תרנגולים הרבה מותר למכור ציניהם תרנגול לנן דכיון דשקיל מיניה אחריני לאו לעבודת כוכבים קא צעי להו:
סתמן ופירושן מפרש בגמרא [י"ד:] **דקל עז חנצ ונקלב**. מפרש בגמ' [שס:] **גמ'** תורניתא

נועל דנא. ואין לה מה תאכל ותמות:
הסס משום בזיון קדישים. דאי אכמת תיעקר אינה מתה מהרה נראה ציונה לזמן מרובה:
ונשחטיה מישחט. דאי משום שחטי חוץ אכדק הבית לא מייחייב וכדמניא [בשני שעירים] [יומא דף סג:] שומע אני אפילו קדשי דדק הבית שנקראו קרבן וכו':
לידי תקלה. יתחבבה לשנים לאכלה:
גיטסרא. יתחבבה לדמה מהר

הא ליכא ציון קדישים דמתה מהר ותקלה ליכא דלא אכלי מיניה:
ה"מ. הוא דהוי מטיל מום גמור ואסור משום כל מום לא יהיה צו [ויקרא כג:] **בזמן שצים המקדש קיים**. דקרינא ציה תמים יהיה לרצון [ויקרא כג] להקריב אצל השמא נראה בעל מום הוא ולא אסור מדאורייתא:
וניחוי כמטיל מום בצעל מום. לרבא פריך דאמר נראה כמטיל מום כלומר מדרבנן הוא דאסור אמאי לא עבר מדאוריית' משום דלא חזי להקרבא הרי מטיל מום בצעל מום דמעיקרא לא חזי להקרבא ופליגי ציה תנאי בצבורות [דף לג:] גצי כבור שאלחו דס ואיכא למי"ד אסור להקין אפילו הוא מת משום לא יהיה צו מום וה"ל למיתני מפני שמטיל מום בצעל מום ואמאי תנא נראה:
דמי חזי. לחלוו דאחר ומקריב חלופיו וקרינא צו תמים יהיה לרצון משום חלופויו:
לאפוקי. השתא כשאין צית המקדש קיים דשום צהמה לא חזיא לא לגופה ולא לדמי הלכך נראה בעלמא הוא ולא מיתסר מדאורייתא אלא מדרבנן:
עצד מאי. לקח שס עצד מאי לרבי נתן מה יעשה לו יעקרונו או לא:

ה"ג הסודני כוכבים והרועים כהמה דקס. הן ישראל והן גזלים הרי הן כעובדי כוכבים ^(א)‏:
ואין מעלין. אותן מן הצור אס נפלו לתוכה אלא ייחסם וימותו:
ואין מורדין. אותן לצור להמית אותן צדיס. אילמא עצד עובד כוכבים אסור להמיתו צדיס:
קסני. לרבנן דפליגי עליה דר' נתן לוקחין מהן עצדים ושפחות:
למאי מיבעי ליה. כלומר מאי מנזיה יש כאן דנשרי ליה:
משום מעוטיניהו. שממעט העובדי כוכבים ומדלדלן שלוקח צהמסם שמשתמשין בהן:
זבן סנדלא. ציירי של עדות כוכבים לקח סנדל מן העובד כוכבים:
יתמא. בלא דעת:
עצד רבך הכי. לעשות חסורה צשוק של עדות כוכבים דשקלי מיניה מכסא ומהנה:
אילמלא היה רבי יוחנן צאתרא דשקלי מכסא. מבעלי בתים הוה אסר ליקח אפילו מבעל הבית והשתא אסרי' אסורין קים לן דשקלי מבעלי בתים:
שאינו קבוע. ולא מסיק מוכסי אדעתיהו למיגצי מיניהו דלא תגר ולא צה"צ קבוע:
ברתני' איצטרובלין וצנוט שוח. מפרש בגמרא [י"ד:] **אסור למכור לעובד כוכבים**. דלצורך עדות כוכבים קצעי

לה:
מוכר לו סרנגול לנן צין סרנגולין. לקח עובד כוכבים מישראל תרנגולים הרבה מותר למכור ציניהם תרנגול לנן דכיון דשקיל מיניה אחריני לאו לעבודת כוכבים קא צעי להו:
סתמן ופירושן מפרש בגמרא [י"ד:] **דקל עז חנצ ונקלב**. מפרש בגמ' [שס:] **גמ'** תורניתא

לפיכך אמר ליה כל חד לחבריה יתמא עבד רבך הכי שקנה מתגר כאשר קנית אתה:
אמר ר' אבא בריה דר' חייא אילמלא היה ר' יוחנן האידנא דשקלי מיכסא אפילו מבעלי בתים הוה אסיר.
הא כי ר' יעקב ור' ירמיה חזכי זבני ופרקי מבעל הבית שאנו קבוע זבון דלא שקלי מיניהו מידי:
מתני' אלו דברים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים אסורין למכור לעובד כוכבים:
גמ' ר' יוחנן בריה דר' חייא אילמלא היה ר' יוחנן בריה דר' חייא אבא אבא אבא בריה דרבי חייא בר אבא לא שנו אלא בלוקח מן התגר דשקלי מיכסא מיניה אבל בלוקח מבעה"ב דלא שקלי מיניה מיכסא מותר א"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא אילמלא היה ר' יוחנן הא זימנא באתרא דקא שקלי מיכסא אפי' מבעה"ב הוה אסר אלא איגהו היכי זבון מבעה"ב שאינו קבוע זבון:
מתני' יאלו דברים אסורים למכור לעובד כוכבים אצטרובלין ובנות שוח ופטוסרות ולבונה ותרנגול הלבן רבי יהודה אומר ימותר למכור לו תרנגול לבן בין התרנגולין ובזמן שהוא בפני עצמו קוטע את אצבעו ומוכרו לו לפי שאין מקריבים חסר לעבודת כוכבים חישאר כל הדברים סתמן מותר ופירושן אסור ר"מ אומר אף דקל טב וחצב ^(א)‏ (ונקלב) אסור למכור לעובדי כוכבים:
גמ' לה:
מוכר לו סרנגול לנן צין סרנגולין. לקח עובד כוכבים מישראל תרנגולים הרבה מותר למכור ציניהם תרנגול לנן דכיון דשקיל מיניה אחריני לאו לעבודת כוכבים קא צעי להו:
סתמן ופירושן מפרש בגמרא [י"ד:] **דקל עז חנצ ונקלב**. מפרש בגמ' [שס:] **גמ'** תורניתא

תורניתא

יג:

ירקבו. פי' וייחסם צמקוס שלא יהא נקל לצא לירי תקלה ושם ירקבו:
יול"יבם **דיב המלח**. משום דשדי להו צעיניהו דבלא שחיקה נריך יס המלח ה"ה צשאר נהרות ע"י שחיקה כדמשמע פרק כל שעה [פסחים דף כח]. ושם ד"ה עדות כוכבים) וכעוצלא שהצחאי גצי רצ יהודה ואע"פ שלא האריך התלמוד להזכיר שחיקה אפ"ה ודאי נריך:
נועל דלת בפניה. אין לתמוה על צבור בזמן הזה אמאי לא הצריכו לנעול דלת שלא יבא לידי תקלה ולא נצטרך להמתין עד שיפול צו מום דהאי דמזריכין הכא משום קנסא הוא שהקדיש על חסם ועוד אי נפל ציה מומא הכא לא שרי אלא על ידי פדיון אצל כבור שהוא קדוש מאליו ולא על ידו ^(ב)‏ צהא הקדושה א"ין לקנסו אלא ימתין עד שיפול צו מום ואיכל צמומו צלא שום פדיה ואף על פי שהוא יכול להטיל צו מום קודם שיצא לאויר העולם ויפקיענו מקדושת כבור למנזח רק שיתננו לכהן ולא תארע צו עוד תקלה אס לא עשה אין לקנסו בך ולהצריכו נעילת דלת:
ונשחטיה מישחט. פ"ה ואי משום שחטי חוץ

אקדשי דדק הבית לא מייחייב כדמני' פרק [שני שעירים] [יומא דף סג:] שומע אני כו' משמע דלא איירי הכא אלא בקדשי דדק הבית וקשיא דא"כ כי משני רבא מפני שנראה כמטיל מום בקדשי דדק הבית מאי מטיל מום איכא הא כי כתיב [ויקרא כג] כל מום לא יהיה צו בקדשי מנזח כתיב ועוד מדקמסקין הני מילי צזמן צצהיהמ"ק קיים דחזי להקרבא אלמא בקדשי מנזח איירי לכן פירש ר"י דבקדשי מנזח איירי וצומן הזה אין חייב שוחט חוץ מאחר שאינו ראוי לציאת פתח אהל מועד מידי דהוה אשלמים ששחטן בחוץ קודם פתיחת דלתות ההיכל דפטור למי"ד פרק שני שעירים [סו.] מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי ועוד י"ל דלעולם בקדשי דדק הבית מיירי ורבא צא לפרש הטעם בקדשי מנזח וגזירה קדשי דדק הבית אטו קדשי מנזח כדאשכחן גצי גיזה ועבודה צפרק ראשית הגז [חולין דף קלח.] דגזרינן קדשי דדק הבית אטו קדשי מנזח והאי כי פריך ונשחטיניהו מישחט אקדשי דדק הבית פריך והוה מצי לשנויי גזרה משום קדשי מנזח והתם אסור משום שחטי חוץ אלא שפיר טעמא דמכניסו תחת כנפי שכינה דחייב בכל המלות שהנשים חייבות דגמרינן לה לה מאשה [גיטין דף מא' א:]:
והרועין בהמה דקה. שלהן אצל של אחרים לא דאין אדם חוטא ולא לו כדאמר צפרק קמא דצ"מ [דף ה' א:] גצי ההוא רעיא:
הבא נמי משום מיעוטין.

ואידך דמפרש מפני שמכניסו סבך דלא שייך צעצד מיעוטייהו **דלדרכה** הוי ממעט ישראל שאוכל משלו:
רבי' ירמיה זבן פיתא. וא"ת והלא פת עובדי כוכבים אסורה וי"ל דמייירי צמקוס שאין פלטרי ישראל כדאמרין לקמן פרק שני [דף לה א:] ועוד י"ל דמייירי הכא לצורך עצדו עובד כוכבים או לצורך צהמסו אכן צירושלמי גצי האי עובדא שנייא היא משום חיי נפש משמע דלנצרכו קנאו שנייא היא משום חיי נפש ואס תאמר והלא פת דצר שאין מתקיים הוא ואמרין לעיל [דף יז א:] דצר שאין מתקיים אין לוקחין מהם וי"ל דפת דצר חסוד הוא וקפץ עליה וצינא והוה כדצר המתקיים:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

מסורת הש"ס

א) לקמן כו. סנהדרין מ. [תוס'] דצ"מ ספ"צ, ב) [חולין ק"א:]. ג) [נ"ל ונקלם כך איתא לקמן יד: א] ח"ה פעמים אכן נמשנה שנמשניות וכן צפי הרמב"ם אית' ונקלגס, ד) כס"א כה"ד: צא"י הן ישראל והן עכו"ם הרי הן גזלים, ה) נוע"ע מוספות ונחסי נט. ד"ה עד שלא נגנה וכו' ותוס' יומא סג. ד"ה שלמים.

✠

תורה אור השלם

1. ונמצאם את מקוהתם ושרבתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שקם מן הקומץ הזהא: לא תעשון בן לידהן אלהיכם: דברים יב ג-ד

✠

גליון הש"ס

גכ' חגי מילי בזמן שבית המקדש קיים. עיין טורי אגן מגילת דף י' ע"א ד"ה מי"ט הדר ציה: שם לרמי חזי. ק"ל הא פלוגתא דר"מ ותכנסם צבור מתני' וצבור הא אין לו פדיון ואין תמורתה קרינה וא"כ לא חזי לדמי ונע"ג:
תוס' ד"ה נועל וכו' אין לקנס. עיין בצורות דף כח ע"א מוספות ד"ה עד:

✠

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אילמלא היה וכו' אפילו מבעל הבית והשתא דשקלי מבעלי בתים קשיא לן דר' ירמיה ספ"ד:
ב) תוס' ד"ה טעל וכו' צהא הקדושה אין לקנס. י"צ משמע שאס רחא לנעול לפניו הרשות ביזו ואין כאן משום ציון קדישים אלא הרא"ש צנח הרי"מ המחזיר בציב ט"ש ועיין עוד גמ"ש הרא"ש סוף בצורות וכן הוא דעת ר"י וביטו אלמנן שחולקים על הרא" ממיין גמ"ש הסמ"ג והמרדכי ע"ש:

✠

מוסף רש"י

מתה מאליה. צעצ (בצורות ג). והרועי בהמה דקה. ישראל, שסתמן גזלים שמרעם צהמסן צדות אחרים [סנהדרין ג.]. לא מעלין ולא מורדין. לא מעליס אותם מן הבזר להלגס מן הנתימה ולא מורדיים אותם לצור להמיתם צדיס [שם].

^[1] נראה דל"ל ר' ירמיה וצין פיתא ביום אלו ואמרי לה ציתא ור' יעקב וצן סנדלא ותרווייהו מבעל הבית זבני

מסורת הש"ס

^[א] [צ"ל והמניח], ^[ב] [שנת 5. מדי סב.], ^[ג] [נכריות מ:], ^[ד] [מוספת' ספ"א], ^[ה] [לָקַחְתָּ כֹּהֵן], ^[ו] [לְקַחְתָּ מִן הַכֹּהֵנִים], ^[ז] [צ"ל והמנין], ^[ח] [לְשֵׁל ת.], ^[ט] [וּיְקַרְעוּ יע.], ^[י] [סנהדרין ט.], ^[יא] [בספרים שלפנינו שם אחת כננות שוח וכן איינו שם בתוס' אבל גי' העירך שם בשבועות כננות שבע], ^[יב] [שם אית' שוח],

תורה אור השלם

- לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל וְיִרְאֵת מִאֲלֹהֶיךָ אָנֹכִי דְבָרֵינוּ כִּי יְהוָה

הגהות הב"ח

^[א] [רש"י ד"ה אלפני מפקדינו וכו' מכשול הוא דכן נח: (ב) ד"ה אלפני למיסר: מוסר למכור לו. לעובד כוכבים תרנגול לכן כיון דלא אידכר כוכבים לא מוזכרין בך אלא כהדי אחרינא: אפילו בין התרנגולין נמי לא. דהא גלי דעתיה דלעבודת כוכבים קבעי ליה וניחא ליה דליזבון שאר התרנגולין בשביל הלכן: הכ"ע דאמר זה וזה. ממתי' דלר' יהודה בפני עצמו לא ולת"ק לגמרי אסור כגון דמעיקרא אדכר לכן ושחור ואדום הלכך לכן לרבי יהודה בפני עצמו אסור כיון דמעיקרא אדכר והשתא שקיל לכן ואזיל ליה מעיקרא נמי איכוין ללכן והאי דאדכר שחור איערומי אעריס דידע הוא דאי שאיל לכן לחודה לא זבין ליה ישראל וצין התרנגולין מותר דמיגו דשחור לאו לעבודת כוכבים לכן נמי לאו לעבודת כוכבים ורבנן אפילו בין תרנגולין נמי אסור הואיל דקתבע לכן ומיהו תרנגול סתמא צין לר' יהודה צין לרבנן מותר למכור לו תרנגול לכן כרבי זירא: מניא נמי הכי. דמתרצא רב נחמן דבאומר זה חיה פליגי: אימתי. תרנגול לכן אסור למכור: צומן שאמר תרנגול זה לכן. מכור לי והאי זה לאו דוקא: אבל אמר זה וזה. אינו מותר למכור לו אלא שניהם יחד. אלמא רבי יהודה דדאמר זה חיה קאי ומשום הכי בפני עצמו לא הואיל ואמר לכן ומדרכי יהודה נשמע לרבנן: ואפילו אמר תרנגול זה לכן. אם היה עובד כוכבים שעושה משתה לבנו או שיש לו חולה בתוך ביתו: דלסעודתו קבעי ליה משום נוי ולחולה נמי קבעי ליה משום רפואה: אינו אסור. לשאת ולתת עמו אלא אותו היום משום דמקריב הוא היום לעבודת כוכבים ואזיל השתא ומודה: צטווויג. האי משתה דקתני מותר למכור לו תרנגול לכן לאו במשתה חופת בנו דהא ודאי לתקרובת עבודת כוכבים קבעי ליה אלא במשתה של מריעות שעושין הנערים זה עם זה וקורין קמפרויש"א דלא חשיב כולי האי שיקריבו לעבודת כוכבים: ולא

חורניסא. מין ארו והיא שטה כדאמר בר"ה (דף כג.): **הוסיפו עליהן**. לענין שביעית: כל שאין לו עיקר. להתקיים בלחך צימות הגשמים כגון קישואין ודילועין וכיוצא בזה: אין לו **שביעים**. ומותר לעשות מהן סחורה ואינו מלווה להפקידן: **פירי דארוא**. גלגל"ט:

צפטוטרוסיסין שנו. פטוטרות דמתני' לאו מין הוא באפי נפשיה אלא ה"ק אין מוכרין להן כל אלו אינטרוצלין וצנות שוח בעוקציהן לפי שמולין אותן בפני עבודת כוכבים וזרכן לעובדן בכך: **לבוש וזה**. מין לבושה היא: **שלשה מנין**. משקל שלשת מנין דהא ודאי לסחורה קא מכזין: **אלפני מפקדין**. על לפני עור אנו מלווין שלא ליתן מכשול בדבר האסור לו וכל הני דאסרינן לצונו להו משום לפני עור לא תתן מכשול^[א] ^[ב] דכן נח מזהיר על עבודת כוכבים^[ג]: **אלפני דלפני**. כגון הכא דהאי ודאי לאו לעבודת כוכבים קבעי ומשום דלא ליזבון איחו לאחרני^[ד] ^[ה] ומקטרי לא מפקדינן למיסר: **מוסר למכור לו**. לעובד כוכבים תרנגול לכן כיון דלא אידכר לכן לאו לעבודת כוכבים קבעי: **אילומא דאמר תרנגול לכן למי**. וא"ל ישראל לא מוזכרין לך אלא כהדי אחרינא: **אפילו צין התרנגולין נמי לא**. דהא גלי דעתיה דלעבודת כוכבים קבעי ליה וניחא ליה דליזבון שאר התרנגולין בשביל הלכן: **הכ"ע דאמר זה וזה**. ממתי' דלר' יהודה בפני עצמו לא ולת"ק לגמרי אסור כגון דמעיקרא אדכר לכן ושחור ואדום הלכך לכן לרבי יהודה בפני עצמו אסור כיון דמעיקרא אדכר והשתא שקיל לכן ואזיל ליה מעיקרא נמי איכוין ללכן והאי דאדכר שחור איערומי אעריס דידע הוא דאי שאיל לכן לחודה לא זבין ליה ישראל וצין התרנגולין מותר דמיגו דשחור לאו לעבודת כוכבים לכן נמי לאו לעבודת כוכבים ורבנן אפילו בין תרנגולין נמי אסור הואיל דקתבע לכן ומיהו תרנגול סתמא צין לר' יהודה צין לרבנן מותר למכור לו תרנגול לכן כרבי זירא: **מניא נמי הכי**. דמתרצא רב נחמן דבאומר זה חיה פליגי: **אימתי**. תרנגול לכן אסור למכור: **צומן שאמר תרנגול זה לכן**. מכור לי והאי זה לאו דוקא: **אבל אמר זה וזה**. אינו מותר למכור לו אלא שניהם יחד. אלמא רבי יהודה דדאמר זה חיה קאי ומשום הכי בפני עצמו לא הואיל ואמר לכן ומדרכי יהודה נשמע לרבנן: ואפילו אמר תרנגול זה לכן. אם היה עובד כוכבים שעושה משתה לבנו או שיש לו חולה בתוך ביתו: דלסעודתו קבעי ליה משום נוי ולחולה נמי קבעי ליה משום רפואה: אינו אסור. לשאת ולתת עמו אלא אותו היום משום דמקריב הוא היום לעבודת כוכבים ואזיל השתא ומודה: **צטווויג**. האי משתה דקתני מותר למכור לו תרנגול לכן לאו במשתה חופת בנו דהא ודאי לתקרובת עבודת כוכבים קבעי ליה אלא במשתה של מריעות שעושין הנערים זה עם זה וקורין קמפרויש"א דלא חשיב כולי האי שיקריבו לעבודת כוכבים: ולא

זה לכן. אם היה עובד כוכבים שעושה משתה לבנו או שיש לו חולה בתוך ביתו: דלסעודתו קבעי ליה משום נוי ולחולה נמי קבעי ליה משום רפואה: אינו אסור. לשאת ולתת עמו אלא אותו היום משום דמקריב הוא היום לעבודת כוכבים ואזיל השתא ומודה: **צטווויג**. האי משתה דקתני מותר למכור לו תרנגול לכן לאו במשתה חופת בנו דהא ודאי לתקרובת עבודת כוכבים קבעי ליה אלא במשתה של מריעות שעושין הנערים זה עם זה וקורין קמפרויש"א דלא חשיב כולי האי שיקריבו לעבודת כוכבים: ולא

כי מסתמא אדם הראשון מן הטובות אכל ור"ת היה מפרש דגרס הכא גבי שביעית מוכססין צנות שוח ולא גרס וצנות שוח והוא מין צנות שוח ולא צנות שוח ממש ואותו פרי הוא גרוע ומציא ראייה מפ"ק דצרכות (דף מ. ה. ושם) דלמרינן התם הארי והדוב והנמר והצבדלס עיבורן ג' שנים וכנגדן באילין צנות שוח נחש ו' שנים ולאותו רשע לא מצינו חבר וי"א מוכססין צנות שוח ופישטי" שם שהוא מין צנות שוח ולא צנות שוח ממש: **פִּירִי דארוא**. פ"ה גלומין והוא מאכל חזירים ורשצ"ס בשם רש"י פירש פירות אילן שקורין פין ויש בו גרעינין ואינו ראוי לאכילה וניחא כי גס צמס' ר"ה (דף כג. ושם) פירש"י תורניתא פין ושם מדבר בגוף הארו וכאן בפירות והאי דקאמר בצ"צ (דף פ. ושם ד"ה מה) ארו אינו עושה פירות ודאי אותו ששמו ארו אינו עושה פירות וזה שמו שטה:

בגוין דאמר זה וזה. פרש"י שאמר תרנגול לכן ושחור למי ור"י אומר דמייירי כגון שיש ציד הישראל הרבה תרנגולים לבנים ושחורים וקאמר זה חיה והכי משמע בצמון דקא אמר אימתי צומן שאמר תרנגול זה לכן משמע דקמיה קאי ורש"י פירש דזה לאו דוקא:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יד.

תורניתא ^[א] [פ"ה מין ארו כדאמר' בר"ה (כג. ושם) שבערה מיני ארויס שטה תורניתא וקשיא דצטמוך פריך מההיא וכל שאין לו עיקר ופ"ה שאין לו עיקר מתקיים בלחך צימות הגשמים ואי תורניתא ארו הוא הא יש לו עיקר מתקיים ועוד קשיא לפירושו הרי תצוהא דלין לה עיקר צימות

הגשמים ויש לה שביעית ועוד קשיא אי תורניתא אילין הוא תורניתא הוא דלא מוזנינן הא שאר אילנות מוזנינן והא תנן (לקמן יט.): אין מוכרין להם צמחוצר לקרקע דהכי דייק לזקמן גבי דקל טבלך פרי"ת דמיי גוונא תורניתא נינהו וההיא דהכא הוא מין אדמה כעין כצרימא פ"י גפרית שאין לה עיקר שורש בקרקע לא צימות החמה ולא צימות הגשמים אבל תצוהא יש לה עיקר צימות החמה ומשום הכי פריך עלה מההיא דשביעית וכה"ג פריך בשבת פרק ר"ע (דף ג.). גבי כצרימא וגם רש"י פירש שם כן שמורניתא דהכא כעין כצרימא: **בנות שוח**. לכאורה משמע דפירי גרוע הוא מדהוסיפו עליהם אבל מעיקרא לא הוו נהגו בהו שביעית וכן משמע בריש מס' דמאי ^[א] (פ"ב) דלא נחשדו עליהם עמי הארץ דמתן הקלין שצדמאי השתיין והרימין ועוזרדין וצנות שוח וקשיא דצפ"ק דשבועות (דף יב. ושם ד"ה כננות) אמר גבי מותרות קיך למוצח כננות ^[ב] שבע לאדם שאוכלין אותם בקנוח סעודה אלהא חשוכות נינהו וצנות שבע הם צנות שוח כדאימא בצראשית רבה ^[א] (פט"ו) תאנים שאכל אדם הראשון איכא דקרו להו צנות שוח לפי שגרמו שוח לאדם ואיכא דקרו להו צנות ^[ב] שבע שגרמו שבע אצילות לאדם ובפרק ד' נדרים (נדרים דף סו.) נמי גבי הנודר מן הכלכלה והיו זה צנות שבע ואמר אילו הייתי יודע שצנות שבע בתוכה הייתי אומר תאנים שחורות ולצנות אסורות וצנות שבע מותרות מכל הני משמע דצנות שבע חשוכים י"ל דודאי צנות שוח פרי חשבו הוא ומה שלא נחשדו עמי הארץ עליהם היינו מפני שיש מהם הרבה והוא מין פרי הגדל ציערים כמו עוזרדין דחשיב כהדיהו גבי קליס שצדמאי לפי שמזאי להם מן ההפקר לא נחשדו שלא לעשר הגדל סביב גנותיהם וסביב פרדסותיהן ולא מפני שהוא גרוע ולגבי שביעית מעיקרא סבור כיון שאין נגמרים בשנה שנחנטיס בה כדלמרינן (ר"ה דף טו.) צנות שוח שביעית שלהן שניה לפי שעושות לשלש שנים היו סברי דלא שייך למיזל

בהו לא בתר חנטה ולא בתר לקיטה ולצטוף הלכו בו אחר חנטה ונוהג דין שביעית שלו בשנה שניה של שמטה אכן קשיא דהכא קא מפרש תלמודא צנות שוח תאני חיורתא וכן בפרק כילד מצרכין ^[א] (ברכות דף מ.) ובפ' ארבעה נדרים שהבאתי משמע דאינס לא תאנים שחורות ולא תאנים לצנות וי"ל דג' מיני תאנים הם שחורות ולצנות הם סתם תאנים וצנות שוח ומאותם צנות שוח יש מהם רעות ויש מהם טובות וצריעות מייירי הכא ובמסכת דמאי ולכך קורא אותם צנות שוח שתולה הקללה במקולקל אע"פ שמהם לא אכל אדם כי אם מן הטובות והם אותם צנות שבע דמייירי בהו בשבועות ובנדרים לא צנות שוח שביעית מוכססין צנות שוח ולא גרס וצנות שוח והוא מין צנות שוח ולא צנות שוח ממש ואותו פרי הוא גרוע ומציא ראייה מפ"ק דצרכות (דף מ. ה. ושם) דלמרינן התם הארי והדוב והנמר והצבדלס עיבורן ג' שנים וכנגדן באילין צנות שוח נחש ו' שנים ולאותו רשע לא מצינו חבר וי"א מוכססין צנות שוח ופישטי" שם שהוא מין צנות שוח ולא צנות שוח ממש: **פִּירִי דארוא**. פ"ה גלומין והוא מאכל חזירים ורשצ"ס בשם רש"י פירש פירות אילן שקורין פין ויש בו גרעינין ואינו ראוי לאכילה וניחא כי גס צמס' ר"ה (דף כג. ושם) פירש"י תורניתא פין ושם מדבר בגוף הארו וכאן בפירות והאי דקאמר בצ"צ (דף פ. ושם ד"ה מה) ארו אינו עושה פירות ודאי אותו ששמו ארו אינו עושה פירות וזה שמו שטה:

בגוין דאמר זה וזה. פרש"י שאמר תרנגול לכן ושחור למי ור"י אומר דמייירי כגון שיש ציד הישראל הרבה תרנגולים לבנים ושחורים וקאמר זה חיה והכי משמע בצמון דקא אמר אימתי צומן שאמר תרנגול זה לכן משמע דקמיה קאי ורש"י פירש דזה לאו דוקא:

וייבזו

ס א (מ"ו פ"ו מהל' שטטה ויוגל הל' יג.):
כא ב טוש"ע י"ד ס"י קנה סעיף א:

רבינו הגנאל

כוכבים. לבונה פירוש לבונה זכה אסור למכור לעובדי כוכבים מפני שמקטריין אותה לעבודת כוכבים: **תנא** מכולין מוכרין להן חבילה פ"י לסחורה וכמה היא חבילה פירש ר' יהודה בן בתירא אין חבילה פחותה משלשת מנין. ומקשי' דילמא אייל האי תגרא דובן שלשת מנין ומובין לאחרני ומקטרי ופרקי' כי מקטרינן משום ולפני עור לא תתן מכשול דלא למיזבן להנהו דמקטרי אוקמנא בזמן שאומר העובד כוכבים מי מוכר אמר לבנים אבא אמר בכלל ואפי' ה' אמר תרנגול לבן זה מוכרין לו. תניא נמי הכי אמר ר' יהודה בזמן שאמר לו תרנגול לבן אבא אמר זה וזה מותר ואפי' אמר תרנגול לבן זה. ואם יש לו חולה בתוך ביתו מותר. ועובד כוכבים שעשה משתה לבנו מותר. ומי שרי והתניא עובד כוכבים שעשה משתה לבנו אותו היום ואותו האיש אסור ופרקי' ר' נחמן בריה דרב משרשיא בטוויזג. ומקשי' ממתני' דתנן ושאר כל הדברים סתמן מותר ופירושן אסור

^[א] [פ' רבינו הוא כפירוש ר"י בתוס' ד"ה כגון ומיהו זה לר"י אבל לת"ק אסור וי"ע:]